

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของไทย” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ เอกสารทางราชการ เอกสารจากหน่วยงานต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาภาคสนาม (Field Survey) โดยผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ประมวลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และบางส่วนจากความคิดเห็นของผู้ศึกษา โดยนำความรู้ที่ได้การทบทวนเอกสารและงานวิจัยเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษา แล้วนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะดังนี้

ก. แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Questions) ใช้ในการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed-ended Questions) เป็นรูปแบบของคำถามที่มีการจัดเตรียมคำตอบไว้ให้เลือกล่วงหน้าเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกจากคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้น

ข. แบบสอบถามทัศนคติแบบ Likert Type Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น
ข้อความเชิงบวก และเชิงลบ คือ 5, 4, 3, 2, 1 และ 1, 2, 3, 4, 5

เนื้อหาของแบบสอบถาม

แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ชั้นยศ/ระดับ อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน รายได้ และการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
ในด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน
และปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มีลักษณะคำถามวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดแบบ Likert's Scale ที่มีคำถาม
เป็นเชิงบวกและเชิงลบ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>เชิงบวก</u>	<u>เชิงลบ</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

และเมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
ประชากร แบ่งระดับความคิดเห็น ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก
โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งลักษณะความคิดเป็นระดับได้ ดังนี้

- 1) สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นเชิงบวก (Positive Item)
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยน้อย
- 2) สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นเชิงบวก (Negative Item)
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยมาก

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) สำหรับหัวหน้าหน่วยงานและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ผู้ศึกษา จะทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการนำแบบสอบถามส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา เพื่อความสมบูรณ์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การทดสอบแบบสอบถาม โดยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษาได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบังคับการสืบสวนคดีเศรษฐกิจ จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหา (Content Reliability) โดยใช้วิธีการของสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficiency) ของครอนบาช (Cronbach)

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

- α = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม
 S^2_1 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 $\sum s^2_1$ = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
 โดยได้ค่า 0.752 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของไทย” ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ สังกัดกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหัวหน้าหน่วยงานและนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แบบสอบถาม

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งหมด 185 คน ได้แก่

ตารางที่ 3.1
กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ที่	หน่วยงาน	จำนวนประชากร		ประชากรทั้งหมด	กลุ่มประชากรเป้าหมาย
		ข้าราชการ ตำรวจ	ข้าราชการ พลเรือน		
1.	กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	21	-	21	21
2.	กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	133	-	133	133
3.	สำนักกิจการต่างประเทศและ คดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ	-	31	31	31
รวม		154	31	185	185

แบบสัมภาษณ์

หัวหน้าหน่วยงานและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. นายวันชัย รุจนวงศ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ และอดีตผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติ (UNODC)

- ด้านกฎหมายในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด องค์การอาชญากรรม การค้าหญิงและเด็ก การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความร่วมมือระหว่างประเทศในคดีอาญา

- ด้านงานวิจัย ได้แก่ เรื่องการพัฒนามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ และเรื่ององค์การอาชญากรรม : ผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคง และมาตรการป้องกันและปราบปรามที่มีประสิทธิภาพ

2. พ.ต.อ. ดร.ณรัชต์ เศวตนันท์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

3. พ.ต.อ.อภิชาติ สุริบุญญา ผู้กำกับการฝ่ายการต่างประเทศ 1 กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4. พ.ต.อ.ศุภชัย ฟีนพานิช ผู้กำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงกองการต่างประเทศ กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดี รวมทั้งนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนี้ เพื่อขอความร่วมมือในการทำการศึกษา และขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

2. เมื่อหน่วยงานดังกล่าวตอบอนุญาต ก็จะมีการส่งหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงาน จำนวน 3 หน่วยงาน เพื่อแจ้งให้ท่านทราบและขออนุญาตเข้าทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย จากนั้นผู้ศึกษาจะอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตลอดจนรายละเอียดของแบบสอบถามก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงาน และนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้

3. เมื่อได้แจกแบบสอบถามไปแล้ว ผู้ศึกษาจะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายได้ใช้ดุลยพินิจ และความคิดเห็นอย่างอิสระในการตอบ

4. เมื่อกลุ่มประชากรเป้าหมายทำการตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาก็จะเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเองให้ครบตามจำนวนที่กำหนด แต่ถ้ายังได้ไม่ครบจะใช้วิธีติดตามทวงถามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวน

5. เมื่อได้แบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ก็ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามจากการตอบของกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 185 คนมาแล้ว ผู้ศึกษาจะได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจะทำการกำหนดหมายเลขประจำแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. สร้างคู่มือลงรหัสแบบสอบถาม และทำการลงรหัสแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำรหัสที่ได้ไปบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกสถิติที่เหมาะสมกับระดับการวัดและประเภทของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{คะแนนคำตอบทั้งหมด} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

$$P = \frac{\sum f \times 100}{N}$$

P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ / จำนวนคำตอบ

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

f แทน จำนวนความถี่ของคำตอบ

x แทน ค่าของน้ำหนักในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนคำตอบทั้งหมด

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(x-\bar{x})^2}{N-1}}$$

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

f แทน จำนวนความถี่ของคำตอบ

x แทน ค่าของน้ำหนักในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนคำตอบทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรกรณีที่ตัวแปรจำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson' s Product Moment Correlation Coefficient เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน และทิศทางของความสัมพันธ์ ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานและทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05